

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA DĖL X SKUNDO PRIEŠ LIETUVOS KALĖJIMŲ TARNYBĄ IR LIETUVOS KALĖJIMŲ TARNYBOS ŠIAULIŲ KALĖJIMĄ

2024 m. gruodžio 12 d. Nr. 4D-2024/1-1112
Vilnius

SKUNDO ESMĖ

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė 2024 m. spalio 16 d. gavo X skundą dėl Lietuvos kalėjimų tarnybos (toliau ir – LKT) ir LKT Šiaulių kalėjimo (toliau – Šiaulių kalėjimas) pareigūnų veiksmų (neveikimo), susijusių su netinkamu skundų (prašymų) išsiuntimu (neišsiuntimu) adresatui (toliau – Skundas).

2. Pareiškėjas Skunde nurodo:

„[...] 2024-08-26 buvo išsiųstas mano [...] laiškas su dviem skundais Lietuvos kalėjimų tarnybai. Praėjus 20 d. d. aš negavau jokio atsakymo ir kopijų. Šiaulių kalėjime laiškas buvo užregistruotas, bet tai nereiškia, kad jis buvo išsiųstas. Galimai tas laiškas yra sunaikintas, taip rodo ir iš mano patirties, kad ŠK naikina laiškus ir skundus. Skundų turinys buvo apie pareigūnės [...] melagingo atsakymo į mano prašymą [...]. Antras skundas, apie [...] ir dar vienos pareigūnės neteisėtus veiksmus, t. y. sunaikino mano vokus ir pašto ženklus ir daromo man spaudimo. [...]. Prie tų skundų buvau prisegęs medžiagą įrodančią apie jų neteisėtus veiksmus [...]“ (šios ir kitų citatų kalba netaisyta).“

3. Pareiškėjas prašo ištirti Skunde nurodytas aplinkybes.

TYRIMAS IR IŠVADOS

Tyrimui reikšmingos faktinės aplinkybės

4. Seimo kontrolierė 2024 m. spalio 16 d. raštu Nr. 4D-2024/1-1112/3D-2017 kreipėsi į LKT prašydama paaiškinti Skunde nurodytas aplinkybes.

LKT 2024 m. spalio 30 d. raštu Nr. 1S-6917 Seimo kontrolierę informavo:

4.1. „Informuojame, kad Lietuvos kalėjimų tarnyba nėra gavusi nuteistojo X 2024 m. rugpjūčio 26 d. skundo.“

4.2. „Peržiūrėjus „Suimtųjų, nuteistųjų laiškų, siunčiamų valstybės, savivaldybės ir tarptautinėms institucijoms bei visuomeninėms organizacijoms, apskaitos žurnalą“ (bylos indeksas Nr. 24-20), informuojame, kad 2024-08-26 nuteistasis X nėra pateikęs uždaro laiško išsiuntimui į Lietuvos kalėjimų tarnybą (pridedama žurnalo kopija).“

4.3. „Lietuvos kalėjimų tarnybos Šiaulių kalėjime (toliau – Šiaulių kalėjimas) nuteistųjų (suimtųjų) skundai / prašymai yra registruojami Dokumentų valdymo bendrojoje informacinėje sistemoje

(DBSIS), Šiaulių kalėjimo nuteistųjų, suimtųjų prašymų, pareiškimų, peticijų, skundų, atsisakymų pasiaiškinti raštu ir kitų kreipimusi registre (NPS-24). Skundą / prašymą užregistravus minėtame registre, jei kreipimasi pateikęs asmuo prašo to raštiškai, yra pateikiama pažyma apie dokumento registracijos faktą. Tais atvejais, kai nuteistasis (suimtasis) pateikia uždarą laišką, jis yra įtraukiamas į „Suimtųjų, nuteistųjų laiškų, siunčiamų valstybės, savivaldybės ir tarptautinėms institucijoms bei visuomeninėms organizacijoms, apskaitos žurnalą“ ir perduodami AB „Lietuvos paštas“ išsiuntimui.“

Tyrimui reikšmingos teisės aktų nuostatos

5. Lietuvos Respublikos bausmių vykdymo kodekso:

41 straipsnio „Laisvės atėmimo bausmę atliekančių nuteistųjų teisė susirašinėti“ 1 dalis – „Nuteistieji turi teisę siųsti ir gauti neribotą kiekį laiškų.“

2 dalis – „Nuteistiesiems draudžiama siųsti anoniminius ar kolektyvinius skundus valstybės ir savivaldybių institucijoms. Be to, draudžiama kreiptis į valstybės ir savivaldybių institucijas su pasiūlymais, prašymais (pareiškimais), peticijomis ir skundais kitų asmenų vardu.“

3 dalis – „Laiškų siuntimo išlaidas apmoka patys nuteistieji. Nuteistiesiems, kurie to pageidauja, laisvės atėmimo vietų įstaiga sudaro sąlygas į advokatą, valstybės ir savivaldybių institucijas ir tarptautines organizacijas, kurių jurisdikciją ar kompetenciją priimti Lietuvoje bausmes atliekančių nuteistųjų pareiškimus yra pripažinusi Lietuvos Respublika, kreiptis elektroninių ryšių priemonėmis.“

4 dalis – „Bausmės atlikimo vietose nuteistųjų vardu gautų laiškų įteikimo ir nuteistųjų laiškų išsiuntimo tvarką nustato teisingumo ministras.“

6. Laisvės atėmimo vietų įstaigų vidaus tvarkos taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2022 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. 1R-444 (toliau – VTT):

117 punktas – „Suėmimo vykdymo įstatymo ar Bausmių vykdymo kodekso nustatytais atvejais laikinai sustabdžius ar apribojus suimtojo ar nuteistojo laiškų išsiuntimą ir įteikimą, suimtojo ar nuteistojo siunčiami ir asmenų, iš kurių suimtasis ar nuteistasis negali gauti laiškų, atsiųsti laišakai nepriimami.“

118 punktas – „Suimtasis ar nuteistasis siunčiamus laiškus neužklijuotuose vokuose įteikia laisvės atėmimo vietų įstaigos direktoriaus įgaliotam darbuotojui, kuris suimtojo ar nuteistojo akivaizdoje patikrina, ar juose nėra kitų objektų, išskyrus nurodytus Taisyklių 113 punkte.“

119 punktas – „Suimtojo ar nuteistojo siunčiamas laiškas ir vokas, ant kurio nenurodytas siuntėjo vardas ir pavardė, laiško gavėjo adresas, taip pat laiškas, kuris siunčiamas kito suimtojo ar nuteistojo vardu bei laiškas ir vokas, kuriuose yra kitų daiktų, išskyrus nurodytus Taisyklių 113 punkte, nepriimami.“

Tyrimo išvados

7. Skunde Pareiškėjas nurodo, kad 2024 m. rugpjūčio 26 d. kreipėsi į LKT su skundu ir negavo jokio atsakymo. Pareiškėjas įtaria, kad Šiaulių kalėjimo pareigūnai neišsiunčia jo skundų.

8. Teisės aktai numato laisvės atėmimo bausmę atliekančių nuteistųjų teisę susirašinėti, susirašinėjimas gali būti ribojamas tik tam tikrais teisės aktuose numatytais atvejais. Kadangi teisės aktuose nėra įtvirtinta, per kokį laiką turi būti išsiunčiamas laiškas, laikytina, kad tai turi būti padaryta per protingą terminą. Valstybės institucijos, šiuo atveju Šiaulių kalėjimo, pareigūnai, išsiųsdami nuteistųjų (suimtųjų) laiškus, turi vadovautis Bausmių vykdymo kodekso ir VTT nuostatomis. Vykdydami savo tiesiogines funkcijas pareigūnai, be kita ko, turi nepažeisti bendro pobūdžio pareigos elgtis atidžiai ir rūpestingai.

9. Skundo tyrimo metu iš pateiktų dokumentų nustatyta, kad LKT nėra gavusi Pareiškėjo 2024 m. rugpjūčio 26 d. skundo. Patikrinus Suimtųjų, nuteistųjų laiškų, siunčiamų valstybės, savivaldybės ir tarptautinėms institucijoms bei visuomeninėms organizacijoms, apskaitos žurnalo (bylos indeksas Nr. 24-20) aktualius įrašus, nustatyta, kad 2024 m. rugpjūčio 26 d. Pareiškėjas nėra pateikęs uždaro laiško išsiųsti į Lietuvos kalėjimų tarnybą. Nustatyta, kad vienintelis laiškas, siųstas Pareiškėjo 2024 m. rugpjūčio 26 d., buvo skirtas Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstaigai. Todėl Pareiškėjo teiginiai, kad LKT neatsako į Pareiškėjo skundą, nepasitvirtino.

10. Atsižvelgiant į tai, kas nustatyta, konstatuotina, kad Pareiškėjo teiginiai, jog LKT neatsako į Pareiškėjo skundą, taip pat kad Šiaulių kalėjimo pareigūnai minėto skundo neišsiuntė, nepasitvirtino, todėl šis Skundas pripažįstamas nepagrįstu.

SEIMO KONTROLIERĖS SPRENDIMAS

11. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 2 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė nusprendžia X skundą dėl LKT ir Šiaulių kalėjimo pareigūnų veiksmų (neveikimo), susijusių su netinkamu skundų (prašymų) išsiuntimu (neišsiuntimu) adresatui, atmesti.

Seimo kontrolierė

Erika Leonaitė